

Analyse

21. april 2023

Klimabekymring får hver fjerde unge kvinde til at overveje fravalg af børn

Af Mathias Dybdahl Ahle og Anders Gotfredsen

Klimaangst kan være en af årsagerne til, at Danmarks fødselstal pr. kvinde i 2022 var det laveste siden 1987. En ny undersøgelse fra Kraka-Deloitte viser, at bekymringer for klimaforandringerne har fået hver fjerde kvinde mellem 20 og 30 år til at overveje at lade være med at få børn.

Analysen viser:

- Klimaforandringer topper listen af udvalgte bekymringer blandt unge mellem 12 og 30 år.
- 18 pct. af unge mellem 12 og 30 år overvejer i nogen eller høj grad at lade være med at få børn som følge af klimaforandringerne. Blandt kvinder mellem 20 og 30 år er det 26 pct.
- Fertilitetsraten i Danmark har været faldende i en længere årrække og var i 2022 den laveste siden 1987. Vores analyse peger på, at bekymringer for klimaforandringerne kan være bidragende til den faldende fertilitet.
- Unge, der ofte eller hele tiden bekymrer sig for klimaet, oplever i gennemsnit oftere ængstelse, uro eller angst i hverdagen.

Kontakt

Økonom
Mathias Dybdahl Ahle
Tlf. 26 21 82 64
E-mail mda@kraka.dk

1. Sammenfatning

Klimaforandringer er stadig de unges største bekymring

De seneste par år har budt på en lang række historiske kriser for Danmark og Europa. Det gælder ikke mindst COVID-19-pandemien, krigen i Ukraine og økonomiske kriser. Alligevel er klimaforandringerne stadig den altoverskyggende bekymring for de unge mellem 12 og 30 år. Det viser en ny survey udført af Epinion for Kraka-Deloitte.

Hver fjerde unge kvinde overvejer ikke at få børn pga. klima

Denne analyse viser, at bekymringer for klimaforandringerne påvirker de unge i en sådan grad, at det kan få målbare konsekvenser for samfundet og den unge generation. Vi finder, at 18 pct. af de unge mellem 12 og 30 år i nogen eller høj grad har overvejet at lade være med at få børn som følge af klimaforandringerne, jf. figur 1. Andelen er især høj blandt unge kvinder mellem 20 og 30 år, hvor hver fjerde overvejer at lade være med at få børn. Dette er i tråd med internationale undersøgelser. Fx svarer 39 pct. i en undersøgelse af 10.000 unge mellem 16 og 25 år fra forskellige lande, at klimaforandringerne får dem til at tøve med at få børn.¹

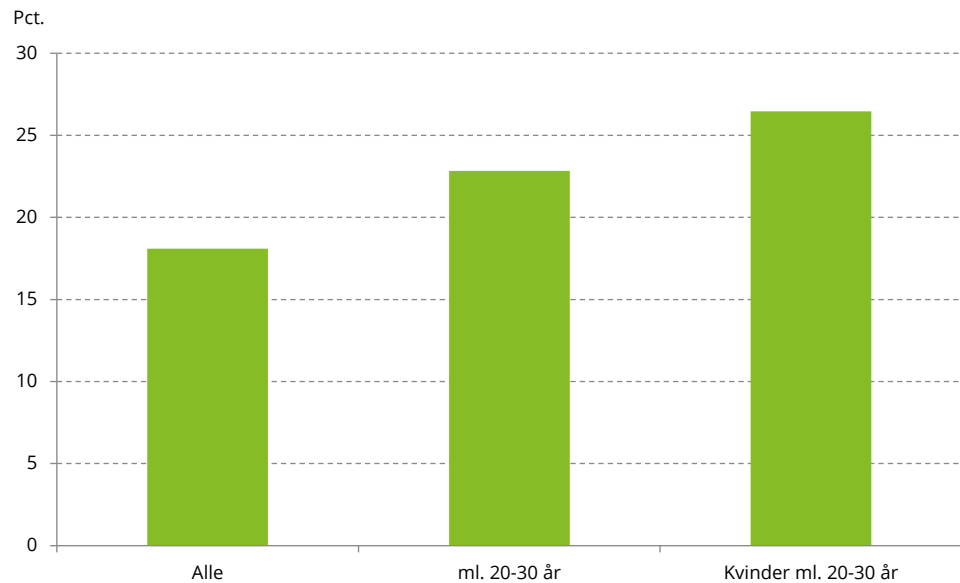
... hvilket kan bidrage til den faldende fertilitet

Resultaterne er sammenfaldende med, at Danmarks fertilitetsrate, i modsætning til Danmarks Statistiks fremskrivninger, har været dalende i en længere årrække.² I 2022 blev fertiliteten opgjort til 1,55 børn pr. kvinde i Danmark, hvilket er det laveste niveau siden 1987. Vores analyse peger på, at unges bekymringer for klimaforandringerne kan være en faktor, der bidrager til den faldende fertilitet.

Mere uro og angst blandt klimabekymrede unge

Analysen viser også, at der er sammenfald mellem de unges bekymringer for klimaforandringer og oplevelser af uro, ængstelse og angst i hverdagen. Det er på den baggrund tydeligt, at klimaforandringer stadig er et problem, der ligger de unge meget på sinde. Klimaforandringerne påvirker ikke kun vejret og økonomien i fremtiden, men også unges tanker og bekymringer i dag. Det er derfor en ekstra grund til at gøre en indsats mod klimaforandringerne.

Figur 1 Andel, der i nogen eller høj grad overvejer at lade være med at få børn som følge af klimaforandringerne, udvalgte grupper

Anm.: Vi har spurgt om: "Har klimaforandringer fået dig til at tænke på/overveje ikke at få børn?". Personer, der har svaret "ved ikke" indgår ikke i udregningen af andelen i figuren.

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse gennemført af Epinion for Kraka-Deloitte.

¹ Clayton, S., m.fl. (2021).

²<https://politiken.dk/forbrugogliv/sundhedogmotion/art9217117/%C2%BBPrognoserne-er-helt-p%C3%A5-m%C3%A5nen%C2%AB>

2. Klimaforandringer topper listen af bekymringer hos unge

Historiske kriser har præget samfundet de sidste par år...

De sidste par år har budt på en lang række historiske kriser for Danmark og Europa. Det gælder ikke mindst COVID-19-pandemien og krigen i Ukraine. Disse kriser har ikke kun økonomiske, sociale og politiske konsekvenser for samfundet, men kan også påvirke borgernes psykiske velvære og trivsel.

... alligevel bekymrer unge sig mest om klimaforandringerne

Det samme kan siges om klimakrisen, hvis største konsekvenser samfundet først vil opleve i fremtiden, men som i høj grad ligger de unge på sinde allerede i dag. Adspurgt til en række udvalgte punkter er det, på trods af de nuværende kriser, stadig klimaudfordringen, som flest unge bekymrer sig om, jf. figur 2.

Vi har spurgt de unge om deres bekymringer

I en ny spørgeskemaundersøgelse udført af Epinion for Kraka-Deloitte har vi taget temperaturen på unges trivsel og bekymringer. Vi har spurgt 1.500 unge mellem 12 og 30 år om bl.a. hvilke emner, de bekymrer sig om, jf. boks 1.

Boks 1 Om spørgeskemaundersøgelsen

Epinion har foretaget en spørgeskemaundersøgelse for Kraka-Deloitte med det formål at undersøge unges vaner og trivsel. Vores stikprøve er på 1.515 respondenter og anses som repræsentativ for unge danskere, der er mellem 12 og 30 år.

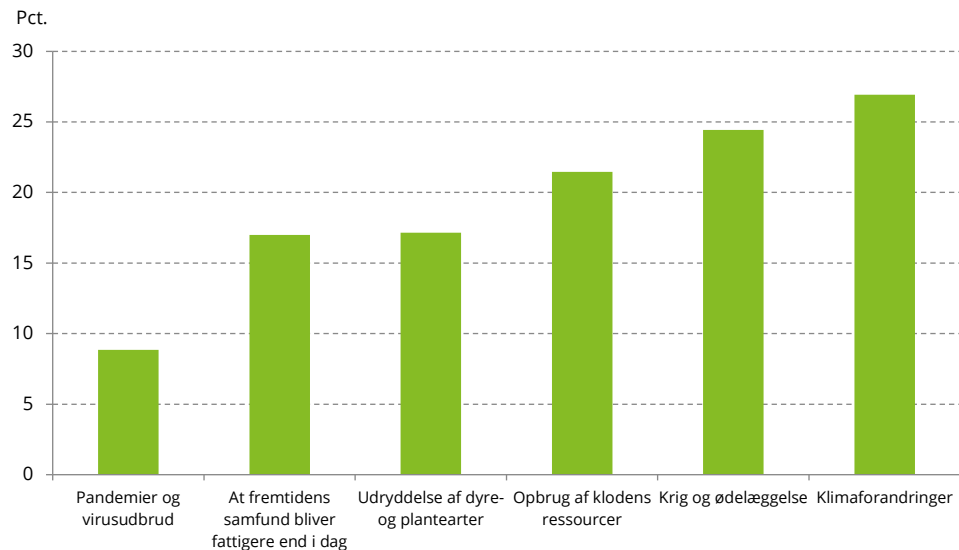
Spørgeskemaet indeholder tre dele:

1. Et modul omkring unges trivsel og hvordan de unge ser på deres liv.
2. Et modul omkring de unges skærmtid og brug af, samt holdninger til, sociale medier.
3. Et modul omkring de unges fremtidsforventninger med fokus på klima.

27 pct. bekymrer sig ofte eller hele tiden om klimaet

27 pct. af de adspurgte svarer, at de ofte eller hele tiden bekymrer sig om klimaforandringerne i deres hverdag, jf. figur 2. Omkring 24 pct. bekymrer sig om krig og ødelæggelse, og 21 pct. bekymrer sig om opbrug af klodens ressourcer. COVID-19-pandemien ser til gengæld ikke ud til længere at påvirke de unges bekymringer i væsentlig grad. Kun 9 pct. af de unge bekymrer sig ofte eller hele tiden om pandemier og virusudbrud.

Figur 2 Andel der ofte eller hele tiden bekymrer sig om følgende punkter i deres hverdag blandt 12-30-årige

Anm.: Vi har spurgt om: "Hvor ofte bekymrer du dig for følgende punkter i din hverdag?".

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse gennemført af Epinion for Kraka-Deloitte.

3. Klimaforandringerne får nogle unge til at overveje ikke at få børn

Fertiliteten i Danmark er faldet siden 2008

De unges bekymringer for klimaforandringerne påvirker dem allerede i dag i en sådan grad, at det kan have målbare konsekvenser for samfundet. I Danmark har fertilitetsraten gennem flere år, i modsætning til Danmarks Statistik fremskrivninger, været faldende.³ Fertilitetsraten er faldet fra 2008, hvor en gennemsnitlig dansk kvinde fik 1,89 børn set over hele livet, til 1,55 børn i 2022.⁴ Den Udviklingen er sammenfaldende med en tendens i udlandet, hvor grupper af unge vælger ikke at få børn pga. klimaforandringerne.⁵

18 pct. af de unge har overvejet ikke at få børn

Vores survey viser, at der også i Danmark er en stor gruppe af unge, der har gjort sig tanker om ikke at få børn pga. klimaforandringerne. Blandt hele gruppen af 12-30-årige er det 18 pct., der i nogen eller høj grad har gjort sig overvejelser om ikke at få børn som følge af klimaforandringerne, jf. figur 3.

For kvinder mellem 20 og 30 år er det 26 pct.

Andelen er især høj for kvinder mellem 20 og 30 år, hvor flere end hver fjerde har overvejet ikke at få børn. Resultaterne er i tråd med internationale undersøgelser. Fx svarer 39 pct., at klimaforandringerne får dem til at tøve med at få børn i en undersøgelse af 10.000 unge mellem 16-25 år fra en række forskellige lande.⁶

Klimakrisen påvirker de unge psykisk

På trods af en historisk pandemi og krig i Europa er det altså klimaforandringer, der ligger flest unge på sinde, jf. figur 2. Klimaforandringerne påvirker ikke kun kloden og økonomien i fremtiden, men også unges tanker og bekymringer i dag bl.a. gennem netop overvejelser om at få børn, jf. figur 3. Det giver en ekstra tilskyndelse for samfundet til at gøre en indsats mod klimaforandringerne.

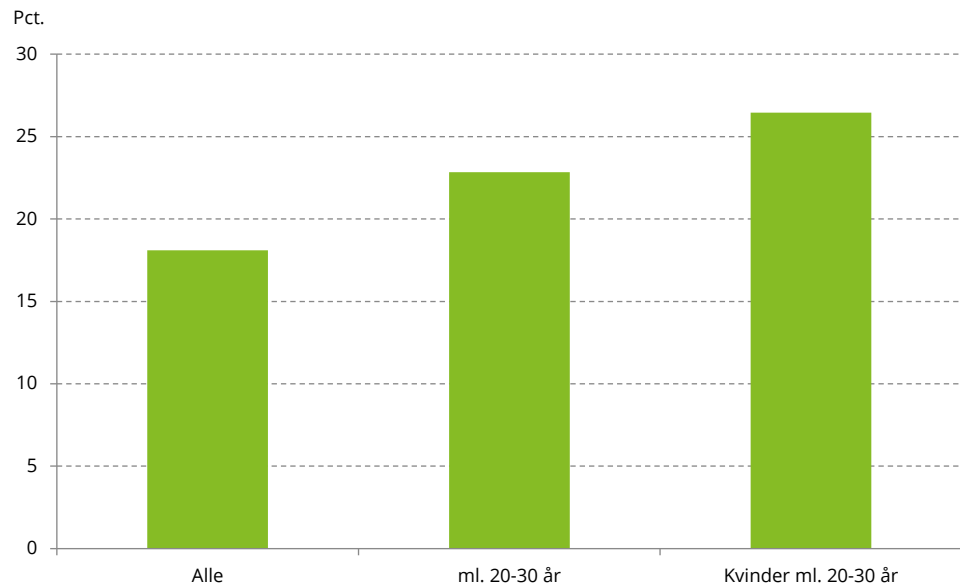
³<https://politiken.dk/forbrugogliv/sundhedogmotion/art9217117/%C2%BBPrognoserne-er-helt-p%C3%A5-m%C3%A5nen%C2%AB>

⁴ Danmarks Statistik, Statistikbanken (FERT1)

⁵ <https://www.information.dk/indland/2021/04/ny-bevaegelse-unge-fravaelger-boern-paa-grund-klimaet>

⁶ Clayton, S., m.fl. (2021). Undersøgelsen omfatter 10.000 unge fra hhv. Australien, Brasilien, Finland, Frankrig, Indien, Nigeria, Filippinerne, Portugal, Storbritannien og USA

Figur 3 Andel der i nogen eller høj grad overvejer at lade være med at få børn som følge af klimaforandringerne, udvalgte grupper

Anm.: Vi har spurgt om: "Har klimaforandringer fået dig til at tænke på/overveje ikke at få børn?". Personer, der har svaret "ved ikke" indgår ikke i udregningen af andelen i figuren.

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse gennemført af Epinion for Kraka-Deloitte.

4. Unge, der bekymrer sig for klimaforandringer, oplever oftere angst

Klimaforandringer har medført begrebet klimaangst

Ud over overvejelser om børn kan bekymringer om klimaforandringer påvirke unges trivsel på flere andre måder. I løbet af de seneste år er begrebet "klimaangst" opstået til at beskrive den følelse af angst og ubehag, man kan opleve som følge af bekymringer om klimaforandringerne.

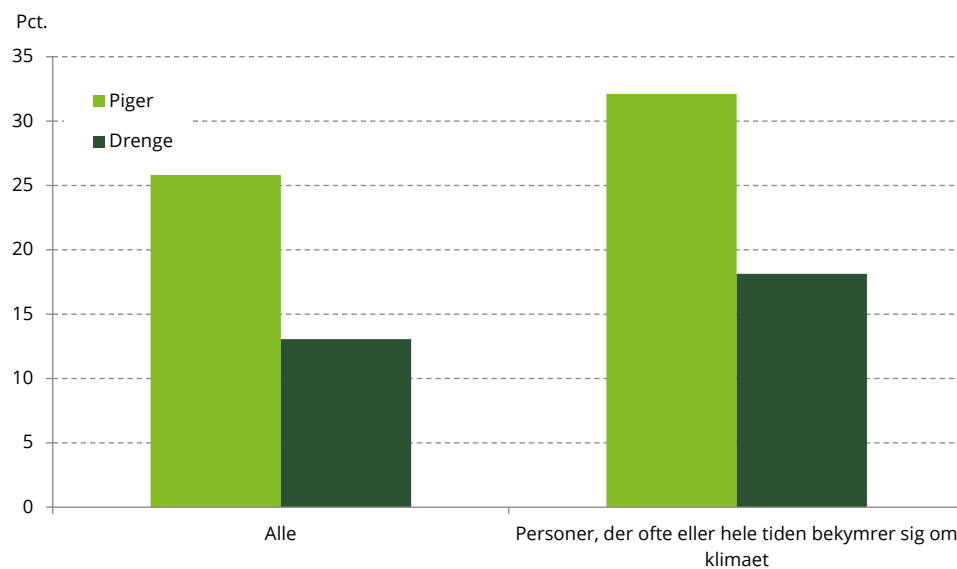
Klimabekymringer og oplevelse af angst er korreleret

I vores spørgeskema finder vi, at personer, der ofte eller hele tiden bekymrer sig om klimaet, i højere grad end gennemsnittet oplever ængstelse, uro eller angst i hverdagen, jf. figur 4. Mens det i gennemsnit er 26 pct. af pigerne og 13 pct. af drengene, der svarer, at de ofte eller hele tiden har følt ængstelse, uro eller angst inden for de sidste to uger, er tallene hhv. 32 pct. og 18 pct. for pigerne og drengene blandt dem, der bekymrer sig mest for klimaforandringerne.

Personer med lav livstilfredshed bekymrer sig mere

I vores spørgeskema finder vi dog, at personer, der har lav livstilfredshed, generelt bekymrer sig mere end andre personer, herunder også for klimaforandringer. Vi kan derfor ikke udelukke, at det er den lave generelle livstilfredshed, som både øger sandsynligheden for, at man bekymrer sig for klimaet, og sandsynligheden for, at man føler ængstelse, uro eller angst.

Figur 4 Andel der ofte eller hele tiden oplever ængstelse, uro eller angst i deres hverdag, fordelt på køn

Anm.: Vi har spurgt om: "Har du indenfor de seneste to uger oplevet nogle af de følgende følelser?". Søjlerne til højre er krydset med spørgsmålet: "Hvor ofte bekymrer du dig for følgende punkter i din hverdag?".

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse gennemført af Epinion for Kraka-Deloitte.

5. Litteratur

Clayton, S., Hickman, C., Lewandowski, E., Marks, E., Mayall, E., Mellor, C., Pihkala, P., Susteren, L. og Wray, B (2021). "Climate anxiety in children and young people and their beliefs about government responses to climate change: a global survey." *The Lancet Planetary Health* 5(12). S. 863-873.